

Zapadni Balkan kao izvoznik bezbednosti

Datum
dec. '16.
21.

Na Zapadnom Balkanu nije dovoljno razvijena svest o značaju i potencijalu civilnih kapaciteta za učestvovanje u mirovnim misijama, zaključak je prvog panela konferencije „Bezbednosni izazovi kao spona između građana i institucija“, koju je Beogradski centar za bezbednosnu politiku organizovao 21. decembra 2016. godine u Beogradu.

Na skupu, koji je završni događaj trogodišnjeg projekta „Izgradnja civilnih kapaciteta zemalja Zapadnog Balkana za učešće u mirovnim operacijama“ koji je finansijski podržalo Norveško ministarstvo inostranih poslova, istaknuto je da su države regiona dugo bile zemlje u kojima su delovale mirovne operacije, ali vremenom su razvile kapacitet da i one mogu pomagati drugim državama.

„Pokušava se stvoriti slika supervojnika i uvek svi misle da se promene mogu napraviti isključivo delovanjem vojnih snaga, a to je nesuvislo. Civili treba da preuzmu ključnu ulogu“, ističe Gordan Bosanac iz hrvatskog Centra za mirovne studije i dodaje kako političarima nedostaje znanja i veština kako upravljati civilnim kapacitetima.

On je naglasio da oružane snage ne rade loš posao, već da civilna komponenta mirovnih misija treba da dobije veći legitimitet.

„Dok se ne desi promena u razmišljanju, prvenstveno kod ljudi koji donose odluke, koncept učešća civila u mirovnim misijama neće zaživeti i njihov ogromni kapacitet će nastaviti da se zanemaruje“, kaže Bosanac i upozorava kako nedostatak političke volje nije jedini problem, već postoji i pitanje novca koji se gotovo kompletno usmerava ka vojnim snagama.

Šef trening centra za mirovne operacije u Vojski Srbije Goran Topalović smatra da je ipak najveći nedostatak neosvešćenost o značaju učešća civila u misijama.

„U društvu postoji iskrivljena percepcija da čim se kaže mirovna misija odmah se zamišlja vojnik sa šlemom i puškom. Kada se kaže mirovna operacija trebalo bi pre svega misliti na civilne kapacitete, pa tek posle na oružane snage“, ističe Topalović.

Na skupu je istaknuto kako mirovne misije treba da se shvate kao produžena ruka spoljne politike i da su razlozi za angažovanje višestruki.

„Na osnovu ličnog iskustva iz više zemalja sveta, naši ljudi zaista uživaju veliki ugled u mirovnim operacijama. Ono što civili donose u mirovne operacije ne može biti zamenjeno vojnicima. Karakteristično za Srbiju je i što ima preko 10 odsto žena učesnica u mirovnim operacijama, a na nivou UN je taj broj manji od 2 procenta“, zaključuje Topalović.

Iako policijski službenici iz Bosne i Hercegovine od 2000. godine učestvuju u mirovnim misijama, tek 2005. ja stvoren zakonodavni okvir koji konkretno uređuje ovu oblast, a spominje i civile, ali ni više od 10 godina kasnije nisu donešeni adekvatni podzakonski akti koji bi to dopustili, ukazuje Sanjin Hamidičević iz Centra za bezbednosne studije.

„Više od 300 policijskih službenika i 1300 vojnih lica iz Bosne i Hercegovine učestvovalo je u mirovnim misijama, ali civilna komponenta je potpuno zapostavljena. Civilne misije uživaju veliki ugled, ali je velika šteta što kod nas nije prepoznat njihov značaj. One mogu dosta poboljšati imidž BiH u svetu, ali za to ne postoji nacionalna strategija“, ističe Hamidičević.

Šef odseka za međunarodne operacije Ministarstva unutrašnjih poslova Slovenije Vladimir Pocek ističe kako Slovenija već skoro 20 godina ima iskustva sa učešćem civila u mirovnim misijama.

„Čak 231 policijskih službenika i službenica osposobljeno je za učešće u mirovnim misijama što je zaista velik broj u odnosu na druge zemlje koje imaju veće mogućnosti. Slovenija od 2007. ima mogućnosti da šalje 20 policajaca u misije i kako je to za nas veliki broj, mi smo pre svega orijentisani na kvalitet, a ne kvantitet. Moramo da se fokusiramo na region jer tu najviše možemo doprineti zbog veza i zajedničke istorije”, navodi Pocek.

Panelisti i publika su se složili da civilni kapaciteti predstavljaju neiskorišćeni potencijal regiona i da je neophodna međusobna razmena iskustva.

Događaj je organizovan uz podršku Norveškog ministarstva inostranih poslova, Evropske unije kroz Program podrške civilnom društvu i Evropskog fonda za Balkan kroz regionalni program „Tink end link”. Ovde izneti stavovi i stavovi izneti na panelima nužno ne predstavljaju stavove Vlade Norveške, Evropske unije, Evropskog fonda za Balkan i drugih sa njima povezanih organizacija.